

คำนำ

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสาหร่าย ได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ โดยการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดการทุจริตในเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน และการประเมินความเสี่ยงโอกาสและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น เพื่อทำการกำหนดมาตรการในการป้องกันการ ทุจริตการบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐนอกจากนี้ ยังนำความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดการทุจริตที่ได้มากำหนดเป็นคู่มือป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายแก่องค์กรและผลประโยชน์ของประชาชน และของรัฐ และเพื่อเป็นการส่งเสริมการบริหารงานตาม กรอบธรรมาภิบาลและขับเคลื่อนมาตรฐานการต่อต้านการทุจริต

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสาหร่าย

สารบัญ

รายการ	หน้า
ส่วนที่ ๑ บทนำ	
- หลักการและเหตุผล	๑
- วัตถุประสงค์	๑
- การวิเคราะห์ความเสี่ยง	๑-๓
ส่วนที่ ๒ การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน	
๑. การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน (Risk Assessment for Conflict of Interest)	๔-๖
๒. การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนในหน่วยงาน	๗

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑. หลักการแลเหตุผล

การมีผลประโยชน์ทับซ้อนถือเป็นการทุจริตคอร์รัปชันประเภทหนึ่ง เพราะเป็นการแสวงหาประโยชน์ส่วนบุคคล โดยการละเมิดต่อกฎหมายหรือจริยธรรมด้วยการใช้อำนาจในตำแหน่งที่ไปแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจในกระบวนการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จนทำให้เกิดการละทิ้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ สาธารณะขาดความเป็นอิสระ ความเป็นกลาง และความเป็นธรรม จนส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะของ ส่วนรวม และทำให้ประโยชน์หลักขององค์กรต้องสูญเสียไป โดยผลประโยชน์ที่สูญเสียไปอาจอยู่ในรูปของ ผลประโยชน์การเงิน คุณภาพ การบริการ ความเป็นธรรมในสังคม รวมถึงคุณค่าอื่น ๆ เป็นต้น องค์กรบริหารส่วนตำบลเกาะสาหร่าย ได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดการทุจริตในเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อจัดทำมาตรการปฏิบัติงานของผู้บริหารพนักงาน พนักงานส่วนตำบล และพนักงานจ้าง
  - ๒.๒ ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจส่งผลกระทบต่อเกิดการทุจริตในเรื่อง ผลประโยชน์ทับซ้อน
  - ๒.๓ เพื่อป้องกันการทุจริตในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสาหร่าย
  - ๒.๔ เพื่อสร้างวัฒนธรรมสุจริต และแสดงเจตจำนงในการบริหารราชการให้เกิดความคิดแยกกระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
  - ๒.๕ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาต่อการบริหารงานแก่ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้เสียภายนอก และ ประชาชนทั่วไป
๓. การวิเคราะห์ความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เป็นระบบในการบริหารจัดการปัจจัยและควบคุมกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการปฏิบัติงานที่อาจ เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนประเภทความเสี่ยง แบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้
๑. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk : S) หมายถึง ความเสี่ยงเกี่ยวกับการบรรลุเป้าหมายและพันธกิจในภาพรวมที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และเหตุการณ์ภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อกลยุทธ์ที่กำหนดไว้และการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ไม่เหมาะสมรวมถึงความไม่สอดคล้องกันระหว่างนโยบาย เป้าหมาย กลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร ภาวะการแข่งขัน ทรัพยากร และสภาพแวดล้อม อันส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายขององค์กร

๒. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk : O) เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผล หรือผลการปฏิบัติงาน โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น เป็นความเสี่ยงเนื่องจากระบบภายในองค์กร กระบวนการ เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่ใช้ บุคลากร ความเพียงพอของข้อมูล ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการ ดำเนินโครงการ

๓. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk :F) เป็นความเสี่ยงเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ และการเงิน เช่น การบริหารการเงินที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ทำให้ขาดประสิทธิภาพและไม่ทันต่อสถานการณ์หรือ เป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเงินขององค์กร เช่น การประมาณการงบประมาณไม่เพียงพอและไม่ สอดคล้องกับขั้นตอนการดำเนินการ เป็นต้น เนื่องจากขาดการจัดหาข้อมูลการวิเคราะห์ การวางแผน การ ควบคุม และการจัดทำรายงาน เพื่อนำมาใช้ในการบริหาร งบประมาณและการเงินดังกล่าว

๔. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ (Compliance Risk : C) เกี่ยวข้องกับการ ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ต่าง ๆ โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นความเสี่ยงเนื่องจากความไม่ชัดเจน ไม่ทันสมัย หรือความไม่ครอบคลุมของกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ รวมถึงการทำนิติกรรมสัญญา การร่างสัญญาที่ ไม่ครอบคลุมการดำเนินการ

สาเหตุของการเกิดความเสี่ยง อาจเกิดจากปัจจัยหลัก ๒ ปัจจัย คือ

๑. ปัจจัยภายใน เช่น นโยบายของผู้บริหาร ความซื่อสัตย์จริยธรรม คุณภาพของบุคลากรและการ เปลี่ยนแปลงระบบงาน ความเชื่อถือได้ของระบบสารสนเทศ การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารและเจ้าหน้าที่บ่อยครั้ง การควบคุม กำกับดูแลไม่ทั่วถึง และการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับของหน่วยงาน เป็นต้น

๒. ปัจจัยภายนอก เช่น กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี หรือสภาพการ แข่งขัน สภาวะแวดล้อมทั้งทางเศรษฐกิจและการเมือง เป็นต้น

ผลประโยชน์ทับซ้อน

คำว่า Conflict of Interests มีการใช้คำภาษาไทยไว้หลายคำ เช่น “ผลประโยชน์ทับซ้อน” “ผลประโยชน์ขัดกัน” “ผลประโยชน์ขัดแย้ง”หรือ “การขัดกันแห่งผลประโยชน์” ถ้อยคำเหล่านี้ถือเป็น รูปแบบหนึ่งของการแสวงหา ผลประโยชน์โดยมิชอบ อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักคุณธรรม จริยธรรม และ ถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการแสวงหา ผลประโยชน์โดยมิชอบ อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักคุณธรรม จริยธรรม และหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Governance) โดยทั่วไปเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน จึงหมายถึง ความทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน และ ผลประโยชน์สาธารณะที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ของรัฐ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อิทธิพลตามอำนาจหน้าที่ ของตนเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน โดยก่อให้เกิด ผลเสียต่อผลประโยชน์ส่วนรวม มีหลากหลายรูปแบบไม่จำเป็นต้อง อยู่ในรูปแบบของตัวเงิน หรือทรัพย์สิน เท่านั้น แต่รวมถึงผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ไม่ใช่ในรูปตัวเงินหรือทรัพย์สิน ดังนี้

๑. หาผลประโยชน์ให้ตนเอง คือ การใช้อำนาจหน้าที่เพื่อตนเอง เช่น ข้าราชการใช้อำนาจหน้าที่ให้ บริษัทของตนเอง ได้งานรับเหมาจากรัฐ หรือฝากลูกหลานเข้าทำงาน เป็นต้น
๒. รับผลประโยชน์ คือ การรับสินบนหรือรับของขวัญ เช่น เป็นเจ้าหน้าที่จัดซื้อแล้วรับของกำนัลจากร้านค้า เป็นต้น
๓. ใช้อิทธิพล เป็นการใช้อำนาจหน้าที่หรือใช้อิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่ ช่มชู้เรียกรับผลประโยชน์ส่วนตน
๔. ใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตน เช่น การใช้รถยนต์ของทางราชการ หรือวัสดุอุปกรณ์ของทางราชการ ในงานส่วนตัว
๕. รับงานนอก ได้แก่ การเปิดบริษัททำธุรกิจซ้อนกับหน่วยงานที่ตนเองทำอยู่ เช่น เป็นช่างไฟฟ้า แต่ รับงานนอกจนไม่มีเวลาทำงานให้กับหน่วยงาน เป็นต้น

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เป็นระบบในการบริหารจัดการปัจจัยและควบคุมกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อลดมูลเหตุของโอกาส ที่จะทำให้เกิด ความเสียหายจากการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน และผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสิ่งสำคัญ อันเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการทุจริต กล่าวคือ ยังมี สถานการณ์หรือสภาวะการณ์ของการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมมากเท่าใด ก็ยังมี โอกาสก่อให้เกิดหรือนำไปสู่การทุจริตมากเท่านั้น

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนในครั้งนี้นำเอาความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ มาดำเนินการวิเคราะห์ตามกรอบมาตรฐาน COSO (The committee of sponsoring Organizations of the Tread way Commission) และตามบริบทความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อนขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสาหร่าย การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนนี้จะช่วยให้องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสาหร่าย ทราบถึงความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้น และปัจจัยเสี่ยงที่อาจเป็นเหตุทำให้การปฏิบัติ ราชการตามอำนาจหน้าที่ของข้าราชการโดยขาดการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และ ขาดการยึดมั่นในหลัก ธรรมาภิบาลขาดความรับผิดชอบที่เพียงพอทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือ ทั้งนี้ยังสามารถกำหนดมาตรการ แนวทางการป้องกันการทุจริต และการประพฤตินิยมขอรวมถึงการกระทำผิดวินัยของ เจ้าหน้าที่รัฐอีกด้วย

ส่วนที่ ๒

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน (Risk Assessment for Conflict of Interest)

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน เป็นการวิเคราะห์ระดับโอกาสที่จะเกิดผลกระทบของ ความเสี่ยงต่าง ๆ เพื่อประเมินโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน ได้แก่ระดับโอกาส ที่จะเกิดความเสี่ยง (likelihood) และความรุนแรงของผลกระทบ (impact) และระดับความเสี่ยง ทั้งนี้กำหนด เกณฑ์ในเชิงคุณภาพ เนื่องจากเป็นข้อมูลเชิงพรรณนาที่ไม่สามารถระบุเป็นตัวเลข หรือจำนวนเงินที่ชัดเจนได้

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ
๔	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นยาก

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (impact) เชิงคุณภาพที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงาน (บุคลากร)

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	ถูกลงโทษทางวินัยร้ายแรง
๔	สูง	ถูกลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง
๓	ปานกลาง	สร้างบรรยากาศในการทำงานที่ไม่เหมาะสม
๒	น้อย	สร้างความไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานบ่อยครั้ง
๑	น้อยมาก	สร้างความไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานนาน ๆ ครั้ง

ระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณาจากผล คุณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (impact) ของ ความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาสxผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้ ระดับความเสี่ยง (Degree of Risk)

ระดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕-๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๙-๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔-๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑-๓ คะแนน

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (likelihood) และผลกระทบที่เกิดขึ้น (impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถ ยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยที่

$$\text{ระดับความเสี่ยง} = \text{โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ} \times \text{ความรุนแรงของเหตุการณ์ ต่าง ๆ} \\ (\text{likelihood}) \times (\text{impact})$$

ซึ่งจัดแบ่งเป็น ๔ ระดับสามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน ใช้เกณฑ์การจัดแบ่งดังนี้

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	การแสดงสีสัญลักษณ์
เสี่ยงสูงมาก (Extreme)	๑๕-๒๕ คะแนน	มีมาตรการลดและประเมินซ้ำหรือถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง
เสี่ยงสูง (High)	๙-๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	สีส้ม
ปานกลาง (Medium)	๔-๘ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง แต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	สีเหลือง
ต่ำ (Low)	๑-๓ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว

ตารางระดับความเสี่ยง (Degree of Risk)

ความรุนแรงของผลกระทบ	๕	๑๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
	๔	๑๒	๑๖	๑๖	๒๐	๒๐
	๓	๑๒	๑๖	๑๖	๑๖	๑๕
	๒	๑๒	๑๖	๑๖	๑๖	๑๐
	๑	๑๒	๑๖	๑๖	๑๖	๑๕
		๑	๒	๓	๔	๕
		โอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (likelihood)				

๒. การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนในหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบล เกษะสำหรับาย มีการดำเนินการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน จากการวิเคราะห์ ความเสี่ยงสามารถจำแนกระดับความเสี่ยงออกเป็น ๔ ระดับ สูงมาก สูง ปานกลาง ต่ำ สรุปข้อมูลการวิเคราะห์ความเสี่ยง เกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนขององค์การบริหารส่วน ตำบลเกษะสำหรับาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖ ดังนี้

ประเด็น ผลประโยชน์ ทับซ้อน	ลักษณะของประเด็นการทับซ้อน	โอกาส เกิดการ ทุจริต	ระดับของ ผลกระทบ	มาตรการ/กิจกรรมการป้องกัน ความเสี่ยง
กระบวนการงานการ ใช้รถราชการ	๑.การใช้ทรัพย์สินของทางราชการ ในเรื่องส่วนตัว ๒. ผู้ขอใช้รถยนต์ไม่ปฏิบัติตาม ระเบียบการใช้รถยนต์ราชการ	๒	๓	๑.กำหนดนโยบายด้านความโปร่งใส การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และ มาตรการป้องกันการทุจริต ๒. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกา ดำเนินการป้องกันปราบปรามการ ทุจริตประพฤติมิชอบ
กระบวนการงานการ เบิกค่าตอบแทน	๑. การเบิกค่าตอบแทนเกินสิทธิที่ ควรได้รับ ๒. การเบิกค่าตอบแทนการ ปฏิบัติงานนอกเวลาราชการและใน วันหยุด ไม่เป็นไปตามระเบียบที่ เกี่ยวของ	๒	๓	๑. จัดให้มีการลงเวลาปฏิบัติงาน นอก เวลาราชการทุกครั้งที่มีการ ปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ ๒. จัดทำเอกสารเบิกจ่ายให้เป็น ปัจจุบัน ทุกเดือนและมีการ ตรวจสอบ ก่อนขออนุมัติเบิกจ่าย ทุกครั้ง
การรับของขวัญ หรือผลประโยชน์ ใด ๆ	๑. การไม่ปฏิบัติตามนโยบายไม่รับ ของขวัญ(No Gift Policy) ๒. การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ อื่นใด	๒	๓	๑. กำหนดนโยบายงดรับของขวัญ (No Gift Policy) ๒.ส่งเสริมการมี ส่วนร่วมในการดำเนินการต่อต้าน การทุจริต